

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van de watermolen te Geel (Oosterlo)

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007 en 10 oktober 2007;

Gelet op het ministerieel besluit van 27 september 2007 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van de watermolen van Oosterlo en de bijhorende uitrusting, het molenaarshuis met inbegrip van de buitenpomp, het bakhuis en de palingkelder, de lindebomen en de overdekte waterloop, gelegen te Geel (Oosterlo), Eindhoutseweg 37;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 08 mei 2008,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

1° Wegens de historische en industrieel-archeologische waarde:
- als monument:

De watermolen van Oosterlo en de bijhorende uitrusting, het molenaarshuis met inbegrip van de buitenpomp, het bakhuis en de palingkelder, de lindebomen en de overdekte waterloop, gelegen te Geel (Oosterlo), Eindhoutseweg 37;

bekend ten kadaster:

Geel, 5e afdeling, sectie N, perceelnummers 316/3DEEL, 356LDEEL, 357/2B, 357A.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De historische waarde kan worden omschreven als watermolengebouw van circa 1790 waarvan de oorsprong als ban- of dwangmolen, van de heren van Geel opklimt tot de dertiende eeuw.

De historische, in casu de historisch-economische waarde kan als volgt worden omschreven: de palingkelder en de watermolen zijn materiële getuigen van de wijze waarop tot in de 20ste eeuw op micro-schaal de voedselvoorziening, een essentieel onderdeel van de economie in een historisch perspectief, werd georganiseerd.

De industrieel-archeologische waarde kan worden omschreven als watermolengebouw annex woonhuis waarvan de bewaarde onderdelen van de uitrusting integrerend deel uitmaken en verwijzen naar de historische functies o.a. naar de zeldzaam geworden wateraangedreven houtzagerij. De molen bezit daarenboven een opmerkelijk zeldzaam geworden archaisch systeem om de molenstenen recht te zetten, namelijk een "haspel" of "windas".

De structuur van het *schilddak met zijn oversteek* is zeldzaam. Bovendien zijn er in de oversteekconstructie duiventillen ingebouwd. De oversteek beschermt het waterrad tegen de elementen.

De palingkelder is een uniek bewaard exemplaar en voorbeeld van een ingenieuze inrichting die van de functionele inplanting van een watermolen op een waterloop gebruik maakte om op de plaats waar ook de grondstof voor brood werd bewerkt in een ander aspect van de voedselbevoorrading te voorzien, namelijk m.b.t. het vangen en het vers houden van vis, in casu paling.

De *eeuwenoude lindebomen* dragen bij tot de industrieelarcheologische waarde omdat zij een belangrijke rol spelen in de verzekerde werking van de watermolen: omdat ze zo het houten waterrad voor de zon beschutten. De oudste lindeboom kan makkelijk 300 jaar oud zijn.

Uniek is echter de inplanting van de *dorpsbakkerij* (van molen tot bakkerij!) tussen het molenhuis en de rivier en de verbinding met het molenhuis. Goed bewaarde bakhuizen van die ouderdom zijn zeldzaam. In het geval van de Oosterlomolen is de dorpsbakkerij in combinatie met de maalfunctie en de visvangst uniek te noemen als centrum van een dorpsnijverheid.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994 en 22 augustus 2006).

29 SEP. 2008

Brussel,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Dirk VAN MECHELEN